

Abstract

This dissertation focuses on the music production in Post-Soviet St. Petersburg from the perspective of local groups, the processes that enable these groups to tour Central Europe as well as how the groups respond to social and cultural changes in their creative work. The aim is to provide a better understanding of popular music's role in society especially related to music, migration and transcultural flows, specifically focusing on the ties to the Post-Soviet emigrant community in Germany. These findings also provide a deeper understanding of cultural processes in the second decade after the fall of the Soviet Union.

The first part examines popular music production from a *scene* perspective as theorized by Will Straw (1991; 2004) and others. This is done based on the St. Petersburg group Svoboda's experiences (the author was active as a participant-observing-musician in Svoboda). By tracing the social networks, hubs as well as underlying discourses present an overview of music production in the St. Petersburg rock scene is given. The second half then applies the scene approach to the *Russendisko* – a fortnightly discotheque in Berlin run by two emigrants from the former Soviet Union playing Post-Soviet popular music – which music contains a high percentage of St. Petersburg groups. The *Russendisko* is special since it targets a German- and not an emigrant-audience. Here the focus is both on the *Russendisko* itself as well as related events in Germany.

Drawing on Ulf Hannerz's theorization of transcultural flows (1992; 1996) Part II traces some of the (cultural) flows to and from St. Petersburg. Here the focus is on the flow of music aided by media and people within the frames *form of life* and *market* to both St. Petersburg and Berlin. Since influences from the music style ska were quite prominent in the music heard at the *Russendisko* the discussion centers around the presence of reggae and ska in St. Petersburg. Here again Svoboda whose self-proclaimed style is *Ukra-Ska-Pung* (Ukrainian ska punk) is used as the link between the two cities – especially since some of the group's songs are also played at the *Russendisko*. An important connection between St. Petersburg and Berlin which has provided the basis for the *Russendisko* is the massive emigration from the former Soviet Union to Germany after 1990 which is also briefly discussed.

The final part turns to identity constructions, specifically how bands from St. Petersburg create a band image and market themselves. Here the focus is on how these constructions relate to concepts of collective identities – specifically how groups assert their origin (from St. Petersburg/Russia) and ideas of Russian national identities. One notion of Russian national identity is that Russia, Ukraine and Belarus historically belong together. Inspired by post-colonial theory the relationship to Ukraine is given special attention by comparing representations of Ukraine by a Russian (Svoboda) and Ukrainian group (Ruslana). The last section of this part returns to Germany and examines first how the band identities shift when promoted to a primarily non-Russian speaking audience within the *Russendisko*-scene. At the same time the *Russendisko* seems to be part of a broader German and Austrian musical focus on the *East* – especially linked with music from the Balkans – and the discussion is broadened to include this perspective. Returning to the Post-Soviet musicians living in Berlin the discussion is rounded off by examining why the term diaspora is not applicable within the Post-Soviet emigrant community.

Resymé

Denne avhandlingen fokuserer på musikproduksjonen i det post-sovjetiske St. Petersburg fra perspektivet til lokale grupper, på prosesser som muliggjør at de kan dra på turné i Sentral-Europa og på hvordan gruppene reagerer på sosiale og kulturelle forandringer i sitt kreative arbeid. Målet er å gi en bedre forståelse av populærmusikkens rolle i samfunnet, spesielt i forhold til musikk, migrasjon og transkulturelle strømninger. Dette analyseres konkret gjennom å undersøke forbindelsene til det post-sovjetiske emigrantfelleskapet i Tyskland. Forskningsresultatene hjelper også for å gi en dypere forståelse av kulturelle prosesser i det andre tiåret etter Sovjetunionens fall.

Avhandlingen er opdelt i tre avsnitt. Det første avsnittet fokuserer på populærmusikkproduksjonen fra et *scene*-perspektiv som teorisert av Will Straw (1991; 2004) med flere. I St. Petersburg er dette grovt strukturert rundt gruppen Svoboda sine opplevelser, gruppen der forfatteren selv var aktiv som deltagende-observatør-musikant. En oversikt over St. Petersburgs rockscene blir gitt gjennom å beskrive de sosiale nettverkene, knutepunktene og de underliggende diskursene. Den andre delen appliserer scene-perspektivet til *Russendisko* – et diskotek organisert av to emigranter fra den tidligere Sovjetunionen med post-sovjetisk musikk – hvor andelen musikk fra St. Petersburg er veldig høy. *Russendisko* er spesiell siden målgruppen er tysktalende og ikke post-sovjetiske emigranter. Her ligger hovedtemaet ikke bare på selve *Russendisko* men også på liknende arrangementer i Tyskland.

Gjennom bruken av Ulf Hannerz (1992; 1996) sin diskusjon av transkulturelle strømninger fokuserer det andre avsnittet på noen av de kulturelle strømningene til og fra St. Petersburg. Her ligger tyngdepunktet på hvordan musikk beveger seg både til Berlin og St. Petersburg med hjelp av mennesker og medier innenfor rammene livsformer (*form of life*) og markedet (*market*). Siden inflytelsen fra musikkstilen ska var veldig prominent i musikken spilt i *Russendisko*, så konsentrerer seg diskusjonen på ska og reggae i St. Petersburg. Da Svoboda, hvis selvproklamerte stil er *Ukra-Ska-Pung* (Ukrainsk-ska-punk), danner lenken mellom St. Petersburg og Berlin gjennom at noen sanger blir spilt i *Russendisko*, fokuseres her igjen på denne gruppen. Viktig i denne konteksten er også den massive emigrasjonen fra den tidligere Sovjetunionen til Tyskland etter 1990 som blir drøftet kort.

Den siste delen ser på identitetskonstruksjoner, spesielt hvordan grupper fra St. Petersburg lager et *band image* og markedsfører seg selv. Her drøftes spesielt hvordan disse konstruksjoner forholder seg til konsepter av kollektiv identitet – spesielt hvordan grupper peker til sitt opphav (fra St. Petersburg/Russland) og konsepter av russisk nasjonalidentitet. Et av konseptene av russisk nasjonalidentitet bygger på at Russland, Ukraina og Hvitrussland historisk hører sammen. Inspirert av *post-colonial theory* blir forholdet til Ukraina nærmere belyst. Her blir representasjonen av Ukraina fremført av et Russisk band (Svoboda) sammenlignet med den av et Ukrainsk band (Ruslana). Til slutt blir Tyskland satt i søkelyset og det blir undersøkt hvordan bandiditetene skifter når man spiller for et primært ikke-russisktalende publikum i *Russendisko*-scenen. *Russendisko* er også del av en bredere Tysk og Østerrisk fokusering på *Østen*, spesielt koplek til musikk fra balkanområdet og diskusjonen blir utvidet til å kort diskutere dette perspektivet. Det drøftes også hvorfor termen *diaspora* ikke er passende for å beskrive det post-sovjetiske felleskapet i Tyskland.